

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE

1947

МОКРОГОРСКА ШКОЛА МЕНАЏМЕНТА

MOKRA GORA SCHOOL OF MANAGEMENT

PANEL 2: NOVA FINANSIJSKA ARHITEKTURA SRBIJE ZA PODSTICAJ REALNOG SEKTORA

Darko Popović, član Izvršnog odbora i direktor Divizije
za poslovanje sa privredom Banke Intesa

LETNJI VIVALDI FORUM

Mokra Gora, 21-23. jun 2012.

Šta i kako dalje?

МОКРОГОРСКА ШКОЛА МЕНАЏМЕНТА

MOKRA GORA SCHOOL OF MANAGEMENT

Banke u Srbiji beleže rekordan nivo NPL-ova i ne tako visok prinos na kapital

prosek 2010-2011

ZEMLJE	Prosecan ROE	Prosecan NPL	Pokazatelj adekvatnosti kapitala
Hrvatska	6.8%	11.8%	17.5%
Bugarska	6.4%	13.4%	17.3%
Srbija	5.7%	18.0%	20.7%
Madjarska	3.5%	9.8%	13.1%
Albanija	4.2%	16.4%	15.8%
Makedonija	5.4%	9.3%	16.3%
Rumunija	-1.6%	13.0%	14.8%

- U odnosu na okruženje **srpski bankarski sektor beleži prosečan nivo prinosa na kapital uz najviši rizik u regionu (RAROC na najnižem nivou)**
 - Treba uzeti u obzir različite nivoe obaveznih rezervi u zemljama u regionu kao i prudencijalne principe NBS koji su ostriji u odnosu na zemlje u regionu I zahtevaju od vlasnika da uložiti više kapitala
- Nivo nenaplativih zajmova u bilansima banaka zabrinjavajuć**
 - Jedino Srbija, Crna Gora i Albanija beleže stopu NPL-ova preko 15%
 - Međutim, pokazatelj pokriva problematičnih kredita obračunatom rezervom za procenjene bilansne gubitke (**tzv. Loan loss reserve**) iznosi **121.4% u Srbiji što je dobar pokazatelj sigurnosti sistema**
- Visok stepen kapitalizovanosti bankarskog sektora u Srbiji kao i nastavak prudencijalne regulacije NBS**, daju još uvek osnovu za očekivanje da će banke ostati stabilne iako je procenat „loših plasmana„ povećan
- Banke sa većinskim vlasništvom stranih akcionara u Srbiji poseduju oko 76% ukupne aktive u 21 banci. Slični su odnosi i u ostalim pokazateljima
 - Matične banke nisu najavljivale povlačenje kapitala čak su neke i dokapitalizovane u 2011**

	Broj Banaka	Dobitak (gubitak)	AKTIVA Mlrd RSD		KAPITAL Mlrd RSD	Zaposleni	ROE	ROA		
Privatne banke u vlasnistvu domacih lica	4	2.9	213	8%	60	11%	1,487	5%	5.0%	1.4%
Državne banke u vlasnistvu domacih lica*	7	5.1	411	16%	75	14%	6,427	22%	7.1%	1.3%
Banke u vlasnistvu stanih lica	21	22.9	1,965	76%	411	75%	21,063	73%	6.0%	1.2%
Ukupno Sektor	32	31.0	2,588	100%	546	100%	28,977	100%		

* bez Agrobanke

Banke pred izazovom balansiranja pružanja neophodnog finansiranja realnom sektoru i nastojanja da sačuvaju kvalitet portfolia

Ekonomski razvoj zemlje u prošlosti većim delom finansiran od strane banaka

- Bankarski krediti privredi su **porasli preko pet puta** u periodu 2002 - 2012
 - Strani investitori **su investirali u bankarski sektor oko 4.7 milijardi evra**
 - Ulaganje u Finansijsko posredovanje čini **28% ukupnih SDI** u periodu od 2004-2011
 - Ukupna aktiva banaka je porasla sa **37% BDP-a u 2002 godini na 91% BDP-a u 2011**
 - **Cene kredita** u vreme najvećeg zaduživanja su bile na nivou mnogo razvijenih ekonomija (cross border krediti)
-
- **Ukupan prosečni rast BDP-a iznosi 3.3% u periodu 2002-2011**
 - **BDP per capita dupliran** - sa 2,137 evra u 2002 na 4,543 evra u 2011
 - Prosečna stopa rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje u periodu 2001-2010 godine iznosi 0.5% za ukupnu industriju i 0.4% za prerađivačku industriju
 - **Konkurentnost privrede među najlošijima u regionu**
 - **Prosečne neto zarade beleže rast od 400%** - sa 9,232din u 2002 na 37,853 u 2011
 - **Stopa nezaposlenosti u stalnom porastu** – od 13.3% u 2002 na 23.7% u 2011

Nestabilan i usporen rast privredne aktivnosti nastavljen u 2011

- Privredna društva su **za svoje poslovanje u većem obimu koristila pozajmljene izvore finansiranja**
 - Kratkoročne obaveze učestvuju sa 38.1% dok dugoročne učestvuju sa 16.1%
 - Osnovni kapital d.o.o. čini 20% ukupne pasive privrede
- **Postojeći krediti neefikasno** (kratka sredstva za dugoročne investicije- pristup “refinansiraću ja to kad kredit dospe”) korišćeni za neupele privatizacije I kupovine nepokretne imovine što danas opterećuje core biznis preduzeća
- **Potpuno neefikasan pravni sistem** ne omogućava poveriocima da kroz stečaj I realizaciju hipoteke efikasno reše problem kao I nespremnost investitora da prodaju imovinu po realnim vrednostima
- Visok nivo zaduženosti ostvaren prethodnih godina doprineo je **slabljenju kreditne sposobnosti privrednih društava**
- Smanjene mogućnosti za privlačenje svežeg kapitala i pojačana opreznost za nova zaduživanja posledica su oslanjanja srpske privrede velikim delom na pozajmljene izvore finansiranja i dostignutim visokim nivoom zaduženosti privrednih društava u prethodnom periodu

Samo oko 30% preduzeća u Srbiji zadovoljava kriterijum kreditne spособnosti

Koristeći sledeće
kriterijume:

- Pozitivan EBIT
- Pozitivan Kapital
- Fin obaveze/ EBITDA <4
- Fin obaveze/prihodi od prodaje < 50%
- Kapital /(kap.+obaveze) >30%

Preduzeća moraju da
zadovoljavaju sve
kriterijume kako bi bila
prihvatljiva

	Suma bilansa koja zadovoljava kriterijum Milijadre evra	Broj preduzeća koji zadovoljavaju kriterijum Broj	Nivo fin. duga koji zadovoljava kriterijum Milijarde evra
VELIKA	5,63 17	117 25	0,54
SRED, MALA	15,8 35	3.140 38	 13
MIKRO	1,3 22	8.197 27	0,11 9